

סימן כד השיקים [4] מכירתם והעברתם

- ראשי פרקים
- א. כתיבה ומסירה.
- ב. ממרני במסירה.
- ג. שני סוגים של שיקים.
- ד. סיטומתא וקנין מדינא דמלכותא בשטרות.
- ה. שטר עיסקא בכתיבה ומסירה.
- ו. הנוהג ע"פ החוק.

א. כתיבה ומסירה

קיי"ל בב"ב עו, ב-עז, א (עיי"ש בגירסת הרשב"ם והתוס') ובשו"ע חו"מ סו, א, דאותיות, - שטרות -, אינן נקנות אלא בכתיבה ומסירה. ובמסירה לבד אינן נקנות, כמש"כ התוס' עז, א (ד"ה אותיות), דמסירת השטר קרוי מילי ורק כשכותב שטר על השעבוד חשיב מעשה ולא מילי. וכן היא דעת הרמב"ם (פ"ו ממכירה ה"י), וז"ל:

"המוכר שט"ח לחבירו או נתנו מתנה, אינו נקנה במסירת השטר לידו, שלא מכר אלא הראיה שבו ואין הראיה נתפסת בידו".

ואף שאר קנינים, כמו משיכה והגבהה, לא מהני בשטרות. וראיה מדברי התוס' בב"ב עו, א (ד"ה אי), דנראה לר"י דעם המסירה דאותיות צריך משיכה או הגבהה, והא דמזכיר מסירה באותיות היינו משום דבעינן מסירה מיד ליד, ואע"ג דבעלמא לא בעינן מיד ליד הכא בעינן טפי כדי לקנות השעבוד שבתוכו. אי נמי, לא בעינן מיד ליד, ונקט מסירה משום דבעינן דעת אחרת מקנה אותו. מדברי התוס' מבואר דמסירה דנקטה הגמ', לא מסירה בלבד ובעינן נמי קנין הראוי עמה. ולא מהני הגבהה לשטרות בלא כתיבה של "אני פלוני בן פלוני מקנה לך פלוני בן פלוני שטר זה על פלוני בן פלוני, איהו וכל שעבודיה" (עיין בסמ"ע ריש סי' סו סוס"ק א). ואף למה שחלק הרמב"ן (מובא בנימוק"י לט, א- בעמודי הרי"ף) דאין צריך קנין עם המסירה אלא סגי במסירה לחוד וכ"ש הגבהה ומשיכה, מ"מ אף במשיכה והגבהה בעי כתיבה עמה ולא סגי בהן לחוד.

ומצאנו משיכה בשטרות לענין שמירה, אם לא היו ממועטים מדיני השומרים. הקצוה"ח בסי' רצא ס"ק ה הקשה אמאי איצטרך למעוטי שטרות משמירה, הרי לדעת הרמב"ם בפ"ב משכירות ה"ח בעי משיכה כדי להתחייב בשמירתן, וכמש"פ גם בשו"ע חו"מ רצא, ה, וא"כ כיון דלא שייך בהו קנין משיכה או הגבהה וכד', אין צורך למעטם מדין שמירה. ותירץ הקצוה"ח, דכמו דלא בעי במפקיר שטרו כתיבה ובעי כתיבה רק במוכר, ה"ה דבשמירה סגי בקנין, ונשאר בצ"ע. ועיי' בנתיבות שם ס"ק יב מה שישב בזה. ונראה בהסבר הדבר, דשונה קנין לקניית הדבר מקנין השמירה, דקנין לגוף הדבר צריך לקנותו ממש ואינו יכול לקנות שעבודו בדרכי הקנין הרגילים, וע"כ בעי דוקא

כתיבה ומסירה, משא"כ לשמירה- צריך רק להורות ע"י הקנין שהדבר נמצא ברשותו ותחת אחריותו. להוראה זו, השונה מהוראת הבעלות, סגי במשיכה גם בחפצים שבהם לא מהני קנין משיכה, שהרי אינו צריך להיות מכאן ולהבא בעלים על הדבר אלא רק מורה שהחפץ תחת שמירתו, ולזה סגי במשיכה אף בשטרות. ומה דאיתא בב"מ צט, א דכדרך שתיקנו משיכה בלקוחות תיקנו משיכה בשומרים, היינו שעשו תקנה שמהני בהו קנין להתחייבות, אבל הוראת הקנין בלקוחות שונה מהוראת הקנין בשומרים. אלא דלפ"ז יקשה, אמאי הצריך המחבר שיהיה הקנין במקום שמהני הקנין, כגון משיכה בסימטא וכד' (עיין ב"ב עו, ב), דהא להוראת השמירה יכולה להועיל משיכה גם ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם. וצ"ל, דמקום דמהני ביה קנין הוא חלק ממעשה הקנין, וכשעושה משיכה או מסירה במקום שלא מהני, הרי זה כלא משך ולא מסר, ולא דמי לחסרון בחפץ הנקנה, דכשלא מהני הקנין מצד החפץ, הרי זה כעושה משיכה אך הקנין לא תופס, משא"כ משיכה ברשות הרבים הוי חסרון בעצם מעשה הקנין, והרי זה כלא משך כלל, וע"כ אפי' לקנין השמירה צריך במקום הראוי. ומאחר דמהני קנין משיכה לעצם הקנין, הצריכה התורה למעט שטרות משומרים.

ב. ממרני במסירה

בתרומת הדשן (סי' שלא) דן בשטר של נכרים שכתב בו שהלוה הנכרי משעבד עצמו לישראל זה ולכל מי שתובע בכתב זה, האם יכול הישראל למוכרו בחליפין או במסירה בלי כתיבה. דודאי יש לחלק בין שטר זה ובין שטר שנכתב רק בשם המלוה, דהרא"ש בתש' (כלל סח, ז-ט) כתב דשטר שכתב בו שכל המוציא יש לו רשות לתובעו, אין צריך הרשאה מהמלוה ויכול המוציא לתובע עמו מן הלוה, ומוכח התם שאפי' לא קבל עליו הלוה בפירוש תנאי זה, אלא שע"י שופרא דשטרא נכתב בו כך, מהני במסירה לחודא ובחליפין, והוכיח כן בראיות, הובא להלכה בשו"ע חו"מ סו, א. ובש"ך ס"ק י האריך להקשות על הרמ"א שהביא את דברי תה"ד להלכה, והסיק דיש לחלק בין שטר שכתוב בו פלוני השתעבד לפלוני ולכל מי שמוציאו, דדינו שנקנה רק בכתיבה ומסירה, ובין אם לא כתוב בו שם המלוה כלל רק פלוני התחייב לכל מי שיוציא שטר זה, דדינו שנקנה במסירה לחוד אך לא בחליפין, ולשיטתו אזל בס"ק פו ובס"ק פח דבעי בממרני שהשתעבד לפלוני כתיבה עם המסירה, דלא כסמ"ע בס"ק סד. ובתומים בס"ק ח האריך לחלוק על הש"ך ופסק כדעת התה"ד והרמ"א דסגי במסירה לחוד אף במשעבדנא לך וכו'. וע"ע בקצוה"ח ס"ק יג דבממרני שלנו סגי במסירה לחוד, אך מדבריו לא מבואר אי קאי אממרני של משעבדא לך או על ממרני שהשתעבד לכל המוציא. גם מדבריו בס"ק סד ס"ק א שכתב דמהני מסירה בממרני לא מבואר איזה ממרני קאי, דכתב שם דלא מהני תפיסה בממרני ומסירה עכ"פ בעי, האם הדברים מתיחסים גם לממרני שמשעבד בו לכל המוציא. ומה שסתמו הפוסקים דבעי מסירה במשעבדנא לכל המוציא, צ"ע מדברי הרא"ש בתש' (כלל סח אות ט), וז"ל:

"וקבלו החכמים הנכבדים את תשובתם על שני הדרכים שנסתפקו בהם חכמי ברגש יצ"ו, האי- שטר שלא הוזכר בו שם המלוה אלא שעבד עצמו הלוה שכל מי שמוציא עליו שט"ח זה שיגבה ממנו הממון הנזכר בשטר, אם הוא שטר או לא. נראה שהוא שטר וכל

המוציאו גובה אע"פ שידוע שהוא לא הלוח זה הממון, כי המלוה לא רצה להלוות ללוה עד ששיעבד עצמו לכל מוציא השטר כדי שלא יצטרך להקנותו לאחר בכתיבה או במסירה, אם ירצה למוכרו או לתתו לאחר, או אם ירצה להרשות לאחר שיגבה החוב בשליחותו, שלא יצטרך לכתוב לו שטר הרשאה."

הרי להדיא דס"ל לרא"ש דהיכא דנכתב הממרני לכל המוציא, אף מסירה אין צריך. אך לא יתכן לומר בכוונת הרא"ש שאין צריך קנין כלל, דהיכן מצאנו שיוכל לקנות דבר ללא קנין. וע"כ נראה לבאר את דבריו ע"פ מש"כ הרא"ש בפ"ה דב"ב ה"ג [והם דברי התוס' עו, א, הנ"ל] שהקשה על קנין מסירה בשטרות, ותירץ דעצם הקנין הוא ההגבהה, וכשאין דרכו להגביה כגון בשק מלא שטרות, קני לה במשיכה, והכא בעינן נמי מסירה מיד ליד או דעת אחרת מקנה, דעיקר קנין השטר הוא ההגבהה או המשיכה אבל בשטרות התחדש דבעי נמי מסירה מיד ליד או דעת אחרת מקנה. וזה בא הרא"ש בתשובה לאפוקי, דהיכא דלא כתב הלוח את שם המלוה בשטר והשתעבד לכל המוציא, סגי בהגבהה או משיכה ואין צריך שיעשה גם את המסירה שהתחדשה בשטרות. ולפי"ז מש"כ בקצוה"ח בס"ק יג דבממרני סגי במסירה, ובכ"ז בהפקר לא יוכל לזכות כיון דליכא גבה דעת אחרת מקנה (עיין בב"מ יב, א, רש"י ד"ה זרק ותוסי ד"ה ויצא), ולמש"כ בדעת הרא"ש בממרני שהשתעבד לכל המוציא אין צריך לדעת אחרת המקנה אותו. ואפשר דדברי הקצוה"ח הם דוקא במשעבדנא לך וכו', אך זה דוחק. ומצאתי גם לגר"א בנחל יצחק סי' סו סוף אות ד דממרני דבעי דעת אחרת מקנה, גרע משאר מטלטליו, וטעמא דמילתא דגרע אפי' ממטבע, מפני שאין גופו ממון וע"כ צריך גביה דעת אחרת מקנה, וא"כ גם בממרני שהשתעבד לכל המוציא, אין גופו ממון ויצטרך למסירה ולדעת אחרת מקנה.

ג. שני סוגים של שיקים

ובענין השיקים - להסבר שכת' שדינו כממרני, יש להבחין בין שני סוגים של שיקים. הא' - שיק שנכתב לפקודתו של פלוני, דנראה לדינא דחשיב כממרני של משעבדנא לך וכו'. הב' - שיק שלא נכתב בו כל פקודה, דחשיב כמשעבד לכל המוציא. שיק שנכתב לפקודת פלוני, לדעת תה"ד הרמ"א והתומים סגי במסירה [הגבהה] משיכה עם מסירה], ולש"ך בעי נמי כתיבה של אני פלוני בן פלוני מוכר לך וכו' וכל שעבודיה. ובשיק שנכתב ללא פקודה סגי בהגבהה משיכה עם מסירה, ולמש"כ בשיטת הרא"ש אין צריך מסירה וסגי בהגבהה משיכה. ורק כשמדובר בשק של שיקים קנינו במשיכה, אולם בשיק או בשיקים שניתן להגביהם יש לקנותם דוקא בהגבהה, וזה פשוט ע"פ מש"כ התוס' והרא"ש, ולרמב"ן הנ"ל מהני גבי גם מסירה גרידא. ומנהגינו ע"פ החוק להסב שטר ע"י חתימת הנפקד בגב השיק ולמוסרו. ומנהג זה נכון לשיטת התה"ד ודעימיה, אך לש"ך לא תועיל מסירתו ללא כתיבה, דהא חסרונו של השטר הוא שאין גופו ממון, וכדי להקנות את השעבוד שבו בעי כתיבה, ואפי' ינהגו כולם להקנות באופן אחר לא יועיל הדבר, דכיון דהוי חסרון של גופו ממון, לא מהני ביה קנין אחר, ואף אם יתברר שגמר בדעתו להקנות וגמר הקונה בדעתו לקנות, לא מהני גביה אלא כתיבה. וע"כ צ"ל דמנהגינו הוא לדעת תה"ד הרמ"א והתומים הנ"ל, וע"כ כל שיק שנכתב בפקודה, נקנה בחתימה בגב השיק

[ממנהג] עם הגבהה, ובשיק ללא פקודה- בהגבהה גרידא. וכן פסק הגרי"י בלוי שליט"א בספרו פתחי חושן הלואה (פ"י סי"ג) דשיק נקנה בהיסב, אך טעמו שם הוא בגלל שכך נהגו, עיי"ש. כל האמור תקף גם למש"כ לעיל דדינו של השיק הוא כמעמד שלשתן ע"י כתב. דהרא"ש פ"י דב"ב הכ"ג כתב דמהני כתיבה ומסירה בשטר קנין או חוב בלבד ולא בשטר ראייה, וכ"פ המחבר בחו"מ סו, יד. וע"כ נראה ברור דשטר זה שנכתב כשטר לקנות במעמד שלושתן, חשיב כשטר קנין ומהני בו כתיבה ומסירה, כנ"ל מסברא. ונראה דאפי' למש"כ הרא"ש היינו דוקא לענין כתיבה, אבל לענין הגבהה עם מסירה אין צריך שיהיה שטר קנין, והיכא שנכתב ממרני באופן שגובה בו בקנין הגבהה עם מסירה, אין צריך להיות שעבודו בתוכו, דדוקא כשכותב ומקנה השעבוד שיש בו צריך להיות שטר קנין או חוב. ובכל ענין, שטר שנכתב לקנין מעמד שלושתן כלול בגדר שטר קנין.

ד. סיטומתא וקנין מדינא דמלכותא בשטרות

ברם יש מקום לומר שיהני היסב ומסירה לכ"ע מכח סיטומתא עם דינא דמלכותא. בסי' יחוח-ט, בדין מזונות אלמנה מקופת גמל, הארכתי בבאור קנין סיטומתא עם דינא דמלכותא. למבואר שם, מהני סיטומתא עם דינא דמלכותא אף במקום שלא מועיל קנין אחר, כגון בדבר שאינו בעולם או אינו ברשותו, עיי"ש, ואכמ"ל. אולם תוקף קנין זה שונה בהקנאת שטרות. הדבר נעוץ בהסבר הדין ששטרות נקנים דוקא בכתיבה ומסירה, והשוני בינם למטלטלים האחרים. האם השעבוד שבשטר אינו נקנה כמטלטלין מפני שקנינם אין בו מספיק גמירות דעת להקניית שעבוד, וממילא בסיטומתא עם דינא דמלכותא שהוא גמירות דעת גדולה יותר- מהני בשטרות, או דילמא החסרון בעצם גוף השעבוד שלא נתפס בו קנין אלא כתיבה, וע"כ לא יועיל בו גם קנין סיטומתא. לעני"ד הדבר תלוי בפלוגתא דקמאי. דאיתא בב"ב עז, א אמר אמימר הלכתא אותיות נקנות במסירה כרבי ... אמר רב אשי סברא נמי הוא, דאותיות מילי נינהו, ומילי במילי לא מיקנין. ודברים אלו הם לגירסת הרשב"ם הגורס שאותיות נקנות במסירה גרידא ללא כתיבה. ופירש הרשב"ם שם (בד"ה מילי נינהו), וז"ל:

"דברים הוא מוכר ולא ממון ממש, הלכך מעשה בידים דהיינו מסירה הוא עיקר קנייתו, אבל שטר אחר לא מהני, דמילי במילי לא מיקנו, שטר לא יקנה בשטר."

מפירוש הרשב"ם עולה, דחסרון השעבוד הוא בגלל היותו דברים ולא ממון, שעבוד והבטחה לממון ולא ממון עצמו, וע"כ לא מהני בקנינו שטר אחר דגם הוא רק מילי ולא קנין בגוף הדבר, ובדבר שאינו ממון בעי קנין בגוף הדבר. ונראה בכוונתו, דשטר אינו קונה שטר עקב חסרון בגמירות דעת, ובשטר שכותב ליכא תוספת גמירות דעת על השטר עצמו, וע"כ בעי מעשה בידים. לפ"ז יועיל בו קנין סיטומתא אף שאינו מעשה בידים כיון דהוי גמירות דעת טפי ממסירה. אך כל זה לגירסת הרשב"ם דלא קיי"ל כוותיה, אך לגירסת הרי"ף והתוס' (דהכי קיי"ל) גרסינן דהלכתא אין אותיות נקנות במסירה וצריך כתיבה עמה. ופירשו התוס' (ד"ה אותיות), וז"ל:

"ואור"י, דמסירת השטר קרוי מילי, דקאמר ליה קני לך שטר זה דהיינו מילי בעלמא, אבל כשכותב שטר בשמו על השעבוד, אין לך מעשה גדול מזה."

ונראה, דענין הקנאת השטר הוא הקנאת השעבוד שבו, ובמסירת השטר אינו מוסר השעבוד דלא שייך גביה מסירה, ומה שפועלת המסירה לשעבוד היא האמירה המתלווה למסירה "קני לך איהו וכל שעבודה", אבל עצם המסירה לא פועלת כלום על השעבוד, ומכיון שמה שפועל היא האמירה - "המילי" -, ולא מצאנו אמירה שקונה, ע"כ צריך שטר שכותב בו "קני לך וכו'" שיפעל על גוף השעבוד. מדברי התוס' עולה דחסרון השטר והשעבוד הוא בחלות הקנין על השעבוד, דעל שעבוד לא יכול לחול אלא קנין שהוא ישירות עליו, שיקנה לו איהו וכל שעבודה, ובקנינים הרגילים הוי קנין על הניר ולא על השעבוד, ובאמירה המתלווה לקנין אינו יכול לקנות, וע"כ רק כתיבה של קני לך איהו וכל שעבודה מהני. ולפי"ז לא יהני קנין סיטומתא אפי' בתוספת דינא דמלכותא, דאפי' אם הוי גמירות דעת, אינם קנינים בגוף השעבוד.

וכן נראה ממש"כ הרא"ש (שם ה"ד) בהסבר דעת ר"ת הגורס דאין אותיות נקנות במסירה גרידא, וז"ל:

"ולפירוש ר"ת הכי פירוש, מילי במילי לא מיקנו, דהא דאמר ליה קני לך שטר זה, היינו מילי, ואע"ג שמסר לו האותיות לא חשיבה המסירה מעשה אלא לגוף הניר, ועיקר קניית השעבוד הוא במאי דאמר ליה קני לך איהו וכל שעבודה, ואינו מועיל אלא אם כתב לו לשון זה, והיינו מעשה..."

מדבריו מוכח דבעי קנין על גוף השעבוד, דקנין מסירה הוי קנין לגבי הניר, ורק כתיבה של קני וכו' הוי קנין על גוף השעבוד, וזה כמש"כ בבאור דברי התוס'. ומש"כ הרא"ש בהמשך דבריו, וז"ל: "דאיכא למימר דאע"ג דעיקר הקנין במסירה ואין תועלת בשטר, מ"מ בעינן גם שטר עם המסירה משום דלהוי קנין אליה למקני השעבוד, כי היכי דלמ"ד אין אותיות נקנות במסירה ועיקר הקנין בכתיבה דהוי מעשה, ואפי"ה בעינן גם מסירה." ומשמע דהוי חיזוק לקנין, היינו דהמסירה נצרכת לחיזוק הגמירות דעת של הכתיבה, דאף שהכתיבה היא לגוף השעבוד עדיין היא צריכה לחיזוק המסירה. ולפי"ז יהני סיטומתא במקום המסירה לחיזוק הגמירות דעת, אך לא במקום הכתיבה. ברם, עיין בנתיבות בסי' רא שכתב דלא מהני סיטומתא לשטרות אף במקום מסירה, וצ"ע. ומש"כ בהסבר התוס' והרא"ש דחסרון הקניית שטר נובע מחוסר יכולת הקנין לחול על השעבוד, כן נראה גם מדברי הנימוק"י (לט, א- בעמודי הרי"ף), וז"ל:

"אין אותיות נקנות במסירה לבד, שהרי לא מסר לו הנכסים המשועבדים אלא ניירא בעלמא הוא דמסר ליה, ועיקר הקנין משום השעבוד הוא..."

וא"כ לשיטתו בעי כתיבה כדי להחיל קנין על השעבוד, שהרי הקנינים הרגילים פועלים על הניר ולא על השעבוד. וכן משמע מפשיטות דברי הרבינו יונה בעליותיו שם.

ועיין בדברי הריטב"א בקידושין כח, א (ד"ה רשות) שכתב דמהני אמירה להקדש בשטרות ככתיבה ומסירה, הובאו דבריו בש"ך סי' סו ס"ק ב. והיינו דמהני אמירה בהקדש אם יאמר אני מקדיש את השטר וכל שעבודו, דהרי גם במכירה היה מהני אמירה הפועלת על השעבוד, אלא דלא מצאנו קנין באמירה וכמש"כ התוס', אך בהקדש דמהני אמירה כקנין המועיל, מהני אמירה של קני השעבוד כי היכי דלהוי הקדש. וע"כ נראה דלא מהני בשטרות סיתומתא, ואפי' עם דינא דמלכותא, אך

בממרני, וה"ה בשיקים, דסגי במסירה, מהני סיטומתא.
[וע"ע בתש" האלף לך שלמה (לגר"ש קלוגר- חו"מ סי' יז) שכתב
דמהני סיטומתא לקויטלך הנהוג בין הסוחרים. ולכאורה כיון דאין
גופן ממון האיך מהני גביה סיטומתא. וצ"ל כיון דהוי כתב ידו,
אין צריך לשיטתו אלא מסירה, וע"כ מהני בהם סיטומתא.]

ה. שטר עיסקא בכתיבה ומסירה

בשער המשפט (סו סוס"ק ו) הביא את דברי המהרי"ט בתש" (ח"ב סי'
כא) שפסק דבשטר עיסקא לא מהני כתיבה ומסירה בחלק הפקדון שבו
דליכא בו כל שעבוד, דהא פקדון כל היכא דאיתא ברשותא דמריה
איתא, וגם אינו מועיל לראיה דהא יכול לומר החזרתי במיגו
דנאנסו. וכתב עליו שער המשפט, דאין לחלק בין מחצה הפקדון
למחצית המלוה, דהא אף בפקדון השתעבד להחזיר את הפקדון לבעליו,
וגם אם יפגע בו יהיה חייב לשלם, וגם השטר מועיל אם יטען להד"ם,
וגם כשיטעון החזרתי יהיה חייב שבועה דאורייתא, וכיון דמהני
מסירת גוף הניר לראיה שבו, מהני ג"כ הכתיבה לגרור גוף השעבוד
והחייב של החזרת המחצה פקדון. ודבריו הם דלא כקצוה"ח בס"ק לה
והנתיבות בס"ק לח שנקטו בפשיטות כדעת המהרי"ט דמחצה פקדון נקנה
רק באגב ולא בכתיבה ומסירה. אך נראה דכל זה בשטר עיסקא עצמו,
אבל כשמקנה לאחר בשטר נפרד ממון שיש לו בעיסקא, ומהני להקנותו
בכה"ג רק במעמד שלושתן ע"י כתב, מהני נמי בכתיבה ומסירה,
וכמש"כ בקצוה"ח בטעמא דמילתא דפקדון לא שייך ביה כתיבה ומסירה
משום דליכא גביה שעבודא והינו שטר ראיה, וא"כ היינו דוקא בשטר
עיסקא עצמו ולא כשמקנה לאחר ממון שיש לו בעיסקא, דודאי חשיב
שטר קנין ולא שטר ראיה.

ו. הנהוג ע"פ החוק

לפי סעיף (30א) לפקודת השטרות- משהועבר שטר מאדם לאדם בדרך
העושה את הנעבר לאוחז השטר, השטר מסוחר. (ב) שטר בר פרעון
למוכ"ז- סיחורו במסירה בלבד. (ג) בר פרעון לפקודה - סיחורו
בהיסב של האוחז שהוגמר במסירה. כלי- שטר שנכתב ללא פקודה, לפי
החוק מסירתו היא מכירתו. וכשנכתב לפקודת פלוני, הכתוב לפקודתו
חותם בגב השיק ומוסרו לאחר, וע"י שתי הפעולות נקנה השיק.

מסקנות

- א. שטר חוב אינו נקנה אלא בכתיבה ומסירה.
- ב. יש לחלק בין קנין לענין שמירה לקנין המקנה את גוף הדבר.
בקנין שמירה, אם היה דין שמירה בשטרות, היה מועיל קנין
משיכה בלבד, משא"כ כשמקנה גוף הדבר, לא מועיל קנין משיכה
גרידא.
- ג. ממרני שהשתעבד בו לכל מוציאו, נקנה במסירה לחוד לכ"ע, ואם
השתעבד לפלוני ולכל המוציאו, י"א דסגי במסירה בלבד, וי"א
שצריך כתיבה ומסירה.

ד. שיק שנכתב בו שם המוטב, דינו כממרני של משעבדנא לך ולכל דאתי מחמתך. ושיק שלא נכתב בו שם המוטב, דינו כממרני שהשתעבד לכל מוציאו.

ה. מנהגנו להקנות שיק במסירה, ובחתימה בגב השיק.

ו. קנין סיטומתא עם דינא דמלכותא בשטרות- הדבר תלוי בהסבר דברי הראשונים שצריך בשטרות כתיבה ומסירה דוקא. אם החסרון מצד גמירות דעת, מועיל קנין סיטומתא עם דינא דמלכותא. אולם אם צריך בשטרות כתיבה ומסירה מפני שלא נתפס בשעבוד קנין אחר, לא יועיל קנין סיטומתא עם דינא דמלכותא.

ז. לדעת המהרי"ט- לא תועיל כתיבה ומסירה למחצה פקדון שבעיסקא, וכן נראה דעת הקצוה"ח והנתיבות. ושער המשפט סובר שמועיל אף למחצה פקדון.

ח. כשמקנה לאחר בשטר נפרד ממון שיש לו בעיסקא, נראה דמהני להקנותו לכ"ע בכתיבה ומסירה, והמחלוקת דלעיל (בס"ק ז) הינה לענין הקנאת שטר עיסקא.

ט. ע"פ החוק- שיק שנכתב בו שם המוטב- סיחורו בחתימה בגב השיק [היסב] ובמסירתו. וכשלא נכתב בו שם המוטב, סיחורו במסירה בלבד.